

СОЦІАЛЬНИЙ АСПЕКТ АДАПТАЦІЇ ПЕРШОКУРСНИКІВ У ВНЗ

*Близнюк А.О., к.е.н., доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

В даний час ми все частіше стикаємося з поняттям «соціальне середовище». Згодом поняття «середовище» переходить від широкого розуміння до більш конкретного, тобто вона має на увазі, що раніше «середовищем» вважалося те, що нас оточує. Зараз не велика увага приділяється взаєминам людини і умов його існування.

Соціальне середовище має такі два компоненти: матеріально-речовинний та особистісний.

Всі ми чули про існування макросередовища і мікросередовища, простіше кажучи, зовнішня і внутрішнє середовище. Природно, що вони пов'язані між собою. Мікросередовище, в свою чергу залежить від діяльності людини, так само як і макросередовище. Наочним прикладом вищесказаного є першокурсник, який приїхав з маленького міста або села, якому належить звикнути до умов життя у великому місті. Для випускників, які вже були ознайомлені зі специфікою вузівської форми навчання період адаптації проходить не помітно. Для випускників, які вже отримали професійну освіту, і перейшли на навчання до ВНЗ, адаптація проходить в рази швидше.

Виникає питання, як же все-таки протікає адаптація першокурсника. Слід спиратися на дані опитувань, проведених в студентському середовищі за останні роки. Більш якісно до вступу до ВНЗ, а також до адаптації студентського життя готують школи так званого «нового типу» - це можуть бути гімназії, ліцеї, або спеціалізовані класи. Велику роль відіграють тісні організаційно-педагогічні зв'язки і взаємини, що виникають між цими

школами та вищими навчальними закладами. Крім того, соціальний відбір, який проходить для визначення успішних шансів отримання вищої освіти з великим прагненням переходить в середні класи шкіл, це означає, що діти і їх батьки самі вирішують в якій школі їм навчатися, щоб вступити до ВНЗ. Розрив між середньою і вищою освітою не такий великий. У цьому є позитивний наслідок, яке полягає в односторонньої орієнтації середніх навчальних закладів і їх випускників, націлених на вищу освіту.

Територіальний фактор соціальної розшарування є однією з важливих складових адаптації в цілому, тобто те, де жила людина до вступу до ВНЗ. Є певна тенденція: чим більше місто, в якому живе людина, тим його адаптація до студентського життя є більш простою і менш тривалою. У абітурієнтів з невеликих міст основними є матеріально-побутові проблеми, а не навчальні або соціально-психологічні труднощі, як у першокурсників з міст-мільйонників.

Одним з найважливіших факторів є матеріальне становище сім'ї (не тільки в плані оплати контракту, але і для нормального життєвого стану). На сьогоднішній день освіта є найбільш витратною з сфер соціального життя. З кожним роком можна помітити все більше розшарування студентів. Для менш забезпечених студентів існують профорги, які намагаються допомогти. Чим благополучніше матеріальне становище сім'ї, тим безболісніше протікає процес адаптації. Більшою мірою це відноситься до студентів, які після випуску з університету живуть окремо.

Треба зазначити, що слабка і низька залученість студентів в загальне життя групи, факультету, ВНЗ - одна з проблем для організаторів позанавчальної роботи з ними. Основні напрямки цієї роботи можуть полягати в збільшенні числа позанавчальних заходів, організації секцій, гуртків, клубів, залучення студентів до наукової роботи.